

Socialutskottets yttrande 2020/21:SoU2y

Kommissionens arbetsprogram 2021

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 15 oktober 2020 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över EU-kommissionens arbetsprogram 2021 (COM(2020) 690), inklusive bilagor, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. I samband med detta ställde utrikesutskottet ett antal frågor som övriga utskott kunde utgå ifrån i sina respektive yttranden.

Socialutskottet koncentrerar sitt yttrande till att redogöra för utskottets syn på vikten av att respektera nationella befogenheter på det sociala området.

I yttrandet finns en avvikande mening (SD).

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram 2021

Varje år publicerar EU-kommissionen ett arbetsprogram som anger politiska prioriteringar och de initiativ som kommissionen avser att presentera under det kommande året. Arbetsprogrammet för 2021, Ett livskraftigt EU i en känslig omvärld (COM(2020) 690), presenterades den 20 oktober 2020.

I meddelandet som utgör huvuddokumentet anger kommissionen den samlade inriktningen för arbetet under 2021. I de åtföljande bilagorna finns mer detaljerade förteckningar över initiativ och åtgärder som kommissionen avser att vidta under året, bl.a. över de nya förslag som kommer att presenteras och de lagstiftningsakter som kommer att utvärderas eller omarbetas. Arbetsprogrammet utgår från följande sex övergripande prioriteringar:

- en europeisk grön giv
- ett Europa rustat för den digitala tidsåldern
- en ekonomi för människor
- ett starkare Europa i världen
- främjande av den europeiska livsstilen
- en ny satsning på demokrati i Europa.

Flera förslag i arbetsprogrammet berör socialutskottets beredningsområde och dessa återfinns huvudsakligen under rubrikerna En ekonomi för människor, Främjande av den europeiska livsstilen och En ny satsning på demokrati i Europa. Bland annat redogör kommissionen för det kommande arbetet med hälsofrågor, vilket präglas av hanteringen av covid-19-pandemin. Det finns enligt kommissionen ett behov av att bygga en starkare europeisk hälsounion, för att bättre kunna hantera både den rådande hälsokrisen och framtida hälsohot.

Kommissionen aviserar att den vill stärka EU:s ramverk för att upptäcka och bemöta allvarliga gränsöverskridande hälsohot, samt stärka existerande europeiska myndigheters roll. Kommissionen kommer även att lansera ett europeiskt dataområde för hälsodata, i syfte att främja utbyte av och tillgång till olika typer av hälsodata som kan ligga till grund för bättre vård, beslutsfattande och forskning.

Enligt kommissionen kommer den europeiska pelaren för sociala rättigheter att vara ett nyckelverktyg för att bidra till återhämtningen efter covid-19-pandemin, och kommissionen avser att lägga fram en handlingsplan för dess genomförande. Kommissionen uttrycker även en ambition om att EU ska leda det globala arbetet med att ta fram och finansiera ett säkert vaccin mot covid-19 som är tillgängligt för alla.

På ett övergripande plan vill kommissionen verka för att förbättra EU-rättens tillämpning och genomförande. Det är enligt kommissionen viktigt för

att säkerställa en väl fungerande inre marknad, vars leveranskedjor bl.a. förser vården med nödvändig medicinsk utrustning.

Vad gäller övriga frågor inom socialutskottets beredningsområde aviserar kommissionen bl.a. att den avser att komma med förslag om en europeisk barngaranti. Enligt kommissionen kommer barngarantin att bli ett viktigt verktyg för att bekämpa barnfattigdom och se till att barn har rätt till grundläggande tjänster. Utöver barngarantin ska kommissionen dessutom ta fram en strategi för barns rättigheter. Kommissionen avser också att arbeta för inkludering och jämlikhet genom att bl.a. presentera en strategi för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet koncentrerar sitt yttrande till att gälla fördelningen av befogenheter på det sociala området. Yttrandet bedöms svara på utrikesutskottets tredje fråga om kommissionens prioriteringar och övergripande strategiska inriktning. Vad gäller de specifika initiativ i arbetsprogrammet som planeras inom utskottets beredningsområde kommer utskottet att noga bevaka dessa och återkomma till dem inom ramen för varje enskilt förslag.

Utskottet välkomnar kommissionens arbete med att bidra till framtagandet av ett säkert vaccin mot covid-19. Kommissionens samordnande roll är viktig för hanteringen av pandemin i Europa. Utskottet konstaterar att kommissionens ambitioner om att arbeta för bättre folkhälsa och social rättvisa är vällovliga, men utskottet vill betona vikten av att respektera nationella befogenheter. Den fördelning av kompetenser mellan EU och medlemsstaterna som slås fast i fördragen gäller oavsett yttre händelser eller kriser. De åtgärder som kommissionen vidtar för att hantera covid-19-pandemin och begränsa smittspridningen måste därför hållas inom ramen för EU:s befogenheter. Naturligtvis får inte heller andra kommande förslag på det sociala området innebära en inskränkning i medlemsstaternas nationella kompetens. Utskottet kommer att noga granska lagstiftningsförslag från EU och verka för att den fördragsfästa fördelningen av kompetenser mellan EU och medlemsstaterna respekteras.

Stockholm den 12 november 2020

På socialutskottets vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Acko Ankarberg Johansson (KD), Kristina Nilsson (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Johan Hultberg (M), Mikael Dahlgvist (S), Sofia Nilsson (C), Karin Rågsjö (V), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Dag Larsson (S), Lina Nordquist (L), Christina Östberg (SD), Pernilla Stålhammar (MP), Michael Anefur (KD), Mats Wiking (S), Ulrika Jörgensen (M) och Ann-Christine From Utterstedt (SD).

Avvikande meningar

Kommissionens arbetsprogram 2021 (SD)

Carina Ståhl Herrstedt (SD), Christina Östberg (SD) och Ann-Christine From Utterstedt (SD) anför:

Kommissionens arbetsprogram redogör inte för hur de föreslagna initiativen ska finansieras och det är därför enligt vår mening oklart om förslagen ryms inom befintliga budgetramar. Sverigedemokraterna förespråkar budgetrestriktivitet på EU-nivå och anser att det är viktigt att kommande förslag inte har någon påverkan på den svenska medlemsavgiften till EU. I övrigt har vi inte något att invända mot utskottets ställningstagande.